

בשרות פלשת 1955

המאמר עצמו היה חזק ומשפיע (ביחוד הסיום); אך מה התכלית בהתפרקות רומנטית וקונה נכאה על עקבך? מה התועלת כהחלת מבוכה (בכשרון עתונאי כזה) בלב הקורא? האם זכרו של קוצר לא היה בא על תיקונו ביתר אמת, עליידי הכללת החיוב והתקרבות המדינה כשבע שנות קיומה (ללא התעלמות ממשונים וצללים)? אריה ג'ימור, חיפה.

כתבתם, שמתם של המתנדבים הראשונים וה' מתנדבים הטבעיים, שאבדו לנו במלחמה כנגב, נרם (אולי) לאוכרן רוח הקודש שנתנה לעם את התחושה שהוא עם נדול. אמנם נקח בחשבון שמנהיגיו ה"נכחריים" דיו אינם להזכיר לנו בכביעות נרצעים הרי מובן שהתוצאה ה"נכח" שאנחנו עם נדול מרבבה נמצא שאין נשקפת סכנה רצינית לתחושת עליונותנו... בועז ברזלי, צפת.

גבול הניצול

אני מתמלא על נקודות הספר שנתנו לשלטר נוח לנצל אותם עד גבול התרסה לשבטיזם ושחוקים כעדיים נרצעים הרי מובן שהתוצאה הישירה היא מניחמים על "איתשולם חוב או התעלמות מתקציבו כמתון אנשי נקודות הספר יכולים להניח אולימפיאטוס לממשלה שאם לא יספקו להם מיד בנקדים ומים בחינם (כמו לצבא) אוי הם לוקחים את הנגליים ועוברים מיד לעורף. אינני חושב שהם יסכלו מהוסר עבודה או חוסר שיכון בקבוצי העורף... זרח ליכטנשטיין, דתת'גן.

פני הביקורת

רק לאחר ולנדף את המצב, מבלי אפשרות וגסיון לתקנו, זו נדמה לי צורה מאד לא הולמת לעתון רציני. אם ישנו דבר מרושע יותר... הרי זה יחס ה' ביורוקרטיה הממשלתית והסוכנותית לאנשי ה' ספר. כתב העולם הזה (1914). אני לא מכינה מה ברצינים לאמר כאן מה אתם מיעצים לקשות? שאנשי הממשלה ישבו במשקים? הרי יודעים אתם מה יהיה המצב! לא אצלכם לא בלתיאפשרי מאמר בלי חרוף ה' הממשלה. ...כל על מה שכתבתי. הן בין כך וכה תישאר רו מה שחיתים. נדולים וחכמים ממני, לא ישנו אתכם! המחרף את שמי לא אלה הכותבים במרור המכתבים של העתון. הכל שזה ילקלל את חתשי בחות לעתון.

תמר פרוינד, חיפה העולם הזה, חובב הביקורת, מצרף לא רק את שמה של הקוראה פרוינד, אלא גם את תמונתה, שהיא הואילה לצרפה למכתב.

הקוראת תמר פרוינד

דגל בחצי התורן

ברכתי לעתון אמיי'ל'ב. אכן, הניעה השעה להודיר את הדגל האומי לחצי התורן. אם לא נמצא את עתון עברי אחד שהיה לו העוז לפרסם את פרשת הדגל האמריאי הספור. (העולם הזה 1916). אפילו בימים שהיינו מושבה אנגלית, לא העזו לזלול בצורה כזאת בכבודנו. אנכי, מה תעשו כשתודקו לזויה אמריקאית? דבורה שר, נתניה.

חלוצים שונאים עניבות

האם אני עיוור? האם אני מטומטם? הסתכלתי בשאלקאט של דויד בניגורין (חזית הלוצית לעם) שהתפרסם בלניון העולם הזה (1916) והרגשתי שמשווא אב בסדר. הסתכלתי והסתכלתי — ופתאום יליתי מה העיון. בחלוצות של המנהיג הדגול איזו כמתודים. אין צורך להיות כלש מרופלם כדי לנחש את הסיבה בהמנוה מקריות לבש מיסד "החזית הלוצית" עניבה. מחברי הפלאקאט חשבו כנראה שזה לא נאה — ועל כן ריטשו את התמונה, הציגו את העניבה והכניסו את הלוציות. זה מעורר מחשבה על כל צורת 'צירתה של החזית הלוצית' שמעון הול, תל'אביב.

כל הכבוד לכשרונו הבלשי של הקורא שרלוק הול, שידע להכניס את הצוואר המת' אים לעניבה.

תודיעים

כי שני הסיפורים הישראליים שהוגשו במסגרת

התחרות העולמית של הסיפור הקצר

וזכו במקום כבוד והשיגו שניהם, לאחר ההצבעה הבינלאומית, פרסים. סיפורו של אברהם הרם, "עת דורים" נכלל בקבוצת הפרס השני ויזכה את בעליו בסכום של 500 דולאר, ואילו סיפורו של אורי קיסרי, "דמדומים בירושלים" נכלל בקבוצת הפרס השלישי ויזכה את מחברו ב-200 דולאר.

נוהלה עליידי אחד מחשובי העיתונים באותה מדינה. בתחרות מקומיות אלה לקחו חלק, אגב, כמעט 8000 סיפורים, אולם כל אחת מן המדינות המשתתפות היתה רשאית לשלוח לתחרות העולמית רק ארבעה סיפורים או פחות.

לאחר מכן הדפיס כל אחד מן העיתונים המשתתפים מבחר של הסיפורים העולמיים וכן השתתף בהצבעה העולמית על סיפורים אלה. כתוצאה מהצבעה זאת, חולק הפרס הראשון בין שני סיפורים: אחי, אחי מאת גורה בורק, אוסטרליה (העולם הזה 1957) וכן הזונה מאת יוראן היסאר, יפאן (העולם הזה 1958). באותה הצבעה זכו, כמוכן, גם שני הסיפורים הישראליים, היחידים שהוגשו לתחרות העולמית, במקום הכבוד שלהם. 16 מבין הסיפורים שהוגשו ושתיים מתוך המדינות שהשתתפו, לא זכו אפילו בקול תומך אחד.

אינני יכול שלא להרהר בסיפוק רב אודות ההישג הישראלי המיוחד-במינו בתחרות זאת. כי המעמד שהשיגה ישראל בתחרות זאת, יש לו חשיבות יותר מאשר ספרותית. דווקא בימים אלה, בהם הגיעה ב דורה המדיני לשיאי, יובא בצורה זאת דבר ישראל למיליוני קוראי בעשרות שפות ובכל חלקי-העולם, דרך העיתונים הרצינים ורבייה-השפעה ביותר, שבעמודיהם האחרים הם נוקטים לעתים עמ' דה אודות פחות. ערך מיוחד יש לעובדה כי בין המשתתפים נמצאות גם כמה מדינות אסיאתיות ששמעו ישראל הגיע אליהן עד כה בעיקר בצינורות ערביים.

ואז חרשה לי, אוסיף לכך גם כמה היררה

רים כמעט-ספרותיים. העולם הזה איננו שבו עון ספרותי, ובגלל צימצום היקפו (שאינו תלוי בו) הוא אולי מקפח את הספרות ומקצה לה שטח ועזי מדי. למרות זאת, סבורני שלא יהיה זה מוגזם לומר כי אפילו במספר הע' מודים הצנוע שהקדיש העתון לספורים ולספ' רות, הוא תרם משהו לקידומו של הסיפור הישראלי. כי במסופים הספרותיים של העתון גות הישראליים ובחבורות המוקדשות לספרות המציאות מפעם לפעם עליידי מפלגה זאת ואחרת שורה, כך נדמה לפעמים, קו ספרותי מזור מאוד: בהגיע סיפור למערכת, בוחן קודם כל העורך בהשומת-לב עמוקה אם אולי גם הסיפור אינו יכול בשום פנים לעניין אפילו קורא אחד ואם הוא מעורפל כל צרכו כדי שאמילו אם יתעש משהו לקראו עד סופו, לא יצליח בשום-פנים להבינו. לפעמים קוראים לזה עמקות ותהומיות, לפעמים מורדג'ונם והתנערות מן הפשטנות והזולות, אך לתוצאה יש רק שם אחד: שיעמום.

העולם הזה לא סבר לעולם כי סיפור טוב הוא אך ורק סיפור שמעל (או מחוץ) להבנתו של הקורא. אדרבא. הוא העיו לפעמים לחשב (לא בקול רם חלילה) ממש את ההיפך. וזוהי, אולי, הסיבה לכך שעל הסיפורים הנפסכים בו אין צנחלים חיכוכה-חצונית-סוערים כבסית. אבל ההפסד הוא, תושבני, קטן למדי.

בטרם אמשיך, אולי כדאי שאמסור לך כמה פרטים נוספים על עריכת התחרות. לשנה השנייה של קיום התחרות (בשנה הקודמת ניהל אותה בישראל העתון הארץ, ושום סיפור ישראלי לא זכה בפרס) הוגשו 57 סיפורים קצרים עליידי 18 מדינות, שבכל אחת מהן קדמה להשגת הסיפורים תחרות ארצית אשר בתחרות האחרונה.

בטרם אמשיך, אולי כדאי שאמסור לך כמה פרטים נוספים על עריכת התחרות. לשנה השנייה של קיום התחרות (בשנה הקודמת ניהל אותה בישראל העתון הארץ, ושום סיפור ישראלי לא זכה בפרס) הוגשו 57 סיפורים קצרים עליידי 18 מדינות, שבכל אחת מהן קדמה להשגת הסיפורים תחרות ארצית אשר בתחרות האחרונה.

...טעות דפוס. צריך להיות: חזית הלוצית

להם.

יוסף אבינועם, עכו. הנכות שלכם עוברת כל גבול. איך אני צריך להבין את המשפט: "כשנכנס האיש לבושר החאקי למכונית-הקריולר השחורה, המלחה שני אופנועים שעצרו את התנועה בכביש..."?

אברהם ברזלי, רחובות. כלשונו, הקורא ברזלי, כלשונו.

מסעי ציב

שהיה בישראל רק מספר ימים ויתכן כי דעתי זו היא חסרת ערך מכדי שמנהיגיה של מדינה זו יתחשבו בה, אולם איני יכול שלא לבטא את אשר התעורר בי למרא הקשים שנערכו על דרכם של מספר צעירים וצעירות המשתוקקים להנשא.

אין כל כסף שזונות צעירים אלה מאהבים איש ברעהו, אחרת לא היו נלחמים בה על זכותם להנשא, כך שמתעוררת השאלה: היכיר לים מספר מאובנים ישישים, שראשיהם מלאים כשטיות מימיה-היבתיים, וביניהם חתוק, שממשלת ישראל נתנה להם את מלוא הסמכות להפעילו, היכולים הם להרוס את אהבתם של הצעירים? אם הם מסוגלים לכך, הרי שהם מתקרמים היטב בדרכם להיהפך קדושים. אולם האיום הוש' בים כי מוטב היה להתחיל את מסע הצלב שלהם בשטחים פחות פוגעים בנפש חולות, כביעור השפע והשחיתות? רפאל כהן, וואשינגטון, ארצות הברית.

המימצאים שרא חזתקן

בקשר לרשימה על מימצאים שמתקנים שחתי פרסמה בעתונכם (העולם הזה 1915) הרגיו לי דוריעכם שאינו זה נכון שכאלו משרד הרות רוצה להשתיק משהו. נכון הוא שהועלו האי שמות על עובד מסויים, אך אין זה נכון שהיו מעילות ברבנות ל"י, או שנעלמו כל"י-כף. עובד אחד נאשם בלקיחת כספים מהעולמית-לר, והוא יצא בהאשמה נגדית על לקיחת חסדים מבתיים הרוסים בדר ציון לשימוש פרטי. המשרד-הדתות הריכז ועדת-חקירה שכררה את האשמות נגד העובד, אך לא החליטה כפי שאתם כותבים להשתיק את הפרשה ולקבור אותה, אלא העבירה את תוצאות החקירה לנציבות שירות-המדינה. ועבודתו של אותו עובד הופסקה זמנית. אשר למר מנליות אין המשרד מנהל איזה שהיא חקירה בקשר לכך.

י. עציון, קצין עתונות, משרד הדתות. כשרון הניסוח של הקרא עציון מעורר הערצה.

עריקה מחזית הצדק

מכתבו של אילן הרנוג (נעונות בירושלים, העולם הזה 1914) מביא לסנינו דוגמה קלסית של עריקה וכניעה לאי-צדק. עצם העובדה שה' כותב מצא לנחוץ לשפוך את מר ליבו בעתון, מראה שהוא מבין שעשה מעות: כיעתו ל' אינמי קרובתו לא הביאה לו שלחה, להיטר, (היא הביאה) את פרסומם של רנשי העלבון מר סרר-הלכות והמצפון. והכן שמר הרנוג יוכל עוד לתקן את השניאה שעשה, אם יפנה מיד לאוניבר' מיטה, ויחזיר אליו את שני הסטודנטים הערבים המורששים, או שניים אחרים, ואל יחשוש מאיר מים, יש משפדה ויש "לינה למניעת כפייה דתית" בירושלים (ת. ד. 120) שהמפקדים לתנן עליו.

מרץ ארוז, כפר נגים. העולם הזה מצטרף לדעתו של קורא ארוז, קורא לכותב הרנוג לעשות לתקון המעוות.

השקעה מסוימת

בעולם הזה (1915) במרור כמדינה, פרסמתם ידיעה מסולפת על מסיבה שנערכה עליידי המס' לנה לאהודת-העבודה פועלי-ציון, בכפה "הצברן החלולה" כמחאת-התורה האמת היא שנערכה חי מסיבה הנ"ל בחוליה-מועד ססת. ובתגולה בה הגורלו בין חיתר אוים מטומטמים נמכרו כר' טיטיים במחיר 500 פרנטה, ולא כפי שפרסמתם, ללא כל השקעה מצד הקהל.

מנחם דוד, נווה יוסף.

ברכי העולם הזה מצטרפים על המעוות, מבקשים מעורכי ההגדלה להודיע להם בהקדם על מועד ההגדלה הבאה.

עד הסוף המר

לנאום בן נוריון באצטריון לפני מיסדר יום העצמאות: מעשה בעסקן שמו יוסף שנשא דבר ויוסף: אם יש צורך לנאום, לא אשתוק לא אדם, עד אחרון חיילי יתעלף. או אם תרצו נוסח אחר: עסקן אשר שמו מנחם היה אקטיביסט בלידתם, כשמיסדר התעלף הוא קרא, לא עוף: אין דבר — גם לבר אלחם!

קוצו של יוד

שמחתי לראות בלניונכם (העולם הזה 1914) מאי מר מאת העורך הראשי בשם הנדון: נבול חרפתה חשבת כי רבים הם הפוקים והשונים הכותבים נידח במקום נדון והנה, העולם הזה ועורכיו יודעים יפה עברית וכותבים נדון כהלכה! בשדות לכך הצטערת על המאמר — הנדון: בשדות פלשת 1955 (העולם הזה 1915) שאף כי הוא מעניין מאוד, הרי ה' בנידון משנה את המובן. נדון דבר או נושא שדנים עליו. נידון: ארם שדנו אותו כבית דין. אליעזר נהר, ראשון-לציון. העולם הזה מבטיח כי בעתיד לא יתפוך את הנדון לנידון.